

หัวข้อวิทยานิพนธ์	เหตุตัดอำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ศึกษากรณีเจ้าพนักงาน ชั้นสอบสวนฟ้องร้อง
ชื่อผู้เขียน	วินัย มีบุตรภักดี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิด ที่มา และหลักการสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักประกันสิทธิของกลุ่มความในคดีที่จะได้รับการสอบสวนฟ้องร้อง โดยพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่เป็นกลางไม่มีส่วนได้เสียในคดี ไม่ว่าจะเป็นหลักความขัดแย้งกันในบทบาทหน้าที่ (Incompatible Principle) หลักความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest) หลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ (Rule of natural justice) หรือหลักกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ กำหนดเป็นเหตุตัดอำนาจเจ้าพนักงานในชั้นสอบสวนฟ้องร้องตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม

ผลจากการศึกษาพบว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นสอบสวนฟ้องร้องของไทย ในเรื่องระบบหลักประกันสิทธิผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือผู้มีส่วนได้เสียในคดีอาญาในอันที่จะได้รับการสอบสวนฟ้องร้องที่เป็นธรรมจากพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการที่มีความเป็นกลาง โดยเฉพาะในเรื่องเหตุตัดอำนาจเจ้าพนักงาน มีการกำหนดไว้เป็นแต่เพียงหลักการในรัฐธรรมนูญ หรือในรูปของประมวลจริยธรรมของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ เท่านั้น ซึ่งไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างเป็นทางการ เหมือนกับการตัดอำนาจผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญา หรือการตัดอำนาจอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในการไต่สวนข้อเท็จจริง ที่มีกฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนแล้ว ซึ่งหากปล่อยเจ้าพนักงานผู้มีส่วนได้เสียในคดี ได้ใช้อำนาจตามอำเภอใจ โดยที่ไม่มีระบบตรวจสอบการใช้อำนาจ หรือการตัดอำนาจมาบังคับใช้กับเจ้าพนักงานแล้ว การอำนวยความยุติธรรมทางอาญาก็ย่อมอาจเกิดได้ยาก

จึงเห็นได้ว่าการวางแนวทางในการสร้างหลักประกันสิทธิของกลุ่มความในคดีอาญา ที่จะได้รับการสอบสวนฟ้องร้องโดยเจ้าพนักงานที่มีความเป็นธรรมนั้น จะทำให้เกิดขึ้นได้ ควรที่จะ

กำหนดไว้ให้ชัดเจนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถึงเหตุตัดอำนาจเจ้าพนักงาน
ในชั้นสอบสวนฟ้องร้อง ว่ามีเหตุใดบ้างที่จะเป็นการตัดอำนาจมิให้เจ้าพนักงานนั้นเข้ามามีส่วน
เกี่ยวข้องกับการสอบสวนฟ้องร้อง ส่วนกระบวนการคัดค้านเจ้าพนักงาน หากปรากฏว่าเจ้าพนักงานนั้น
มีข้อสงสัยถึงความไม่เป็นกลาง ให้กำหนดไว้ในระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎเกณฑ์ของแต่ละองค์กร
ทั้งนี้เพื่อเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายของการอำนวยความยุติธรรมให้เกิดขึ้น
ในสังคมได้

Thesis Title	Grounds curtailing the criminal justice-orientated proceedings power emphasizing upon a case study relating to a prosecution as put by an inquiry official
Author	Winai Meebutpakdee
Thesis Advisor	Prof. Dr. Udom Rathamarit
Department	Law
Academic Year	2012

ABSTRACT

This thesis aims to study concepts, sources, and principles securing litigious parties' rights to receive unbiased examination by a duty inquiry official or by a state prosecutor who is not the interested party to a case through the medium of these methods, starting from the so called Incompatible Principle, Conflict of Interest, and Rules of Natural Justice, or by lying upon such other relating statues, as these shall be instrumental to an analysis establishing distinctness and concreteness of grounds curtailing the criminal justice-orientated proceedings power of an inquiry official.

From the studies, It is found that an inquisitorial level of Thai criminal proceedings in term of the principles securing rights of a accused, an injured person, or interested party to such particular case for being entitled to unbiased examination by an duty inquiry official or by a state prosecutor especially the grounds curtailing an official power is merely embodied as constitutional principles or exists solely in professional ethical principles set forth for inquiry officials and state prosecutors to adhere, these shall not be concretely enforceable as the principles curtailing the power of a judge in term of his/her conducting a fair trial, nor as those curtailing the fact-finding power of sub-committee of Office of National Anti-Corruption Commission for which statues recognizing rights of so doing were clearly prescribed. However, if an interested official is allowed to arbitrarily use his/her power without such check and balance system for the purpose of monitoring, or curtailing the same, it is difficult that criminal justice-based facilitations shall be effectively operative.

To this end, it reckons that to properly install concepts securing the rights of criminal litigants as to enable them to receive fair examination by an impartial official, the same should be clearly set out in the Criminal Procedure Code providing such provisions governing the curtailing of an prosecution-based inquiry official power by clearly outlining such grounds whereby an inquiry official shall be prevented from participating in the official objection procedures. If any such official involved is suspicious of impartiality, clear-cut explanation sets forth in such rules, regulations, or principles of such particular organization. However, doing this shall be said as a main key to achieve the judicial facilitation-orientated goals and install the same for the society.